

బంగారు బాట వదిలి.. కాటగలిసి!

2024-25లో తలసరి ఆదాయం రూ. 3,79,751

కేసీఆర్ తలసరివతో పోలిస్తే 5.74 శాతం తక్కువ

జీఎస్టీపీ వృద్ధిలోనూ మునుపటి దూకుడు గాయబే

వ్యవసాయం, పారిశ్రామిక రంగాలకు గడ్డుకాలం

ఆయా రంగాల్లో శ్రామికశక్తి వాటా తగ్గడమే రుజువు

సామాజిక, ఆర్థిక నివేదిక 2025లో సంచలన విషయాలు

బీఆర్ఎస్ పదేండ్లపాలనలో తలసరి, జీఎస్టీపీ భజా . 15 నెలల కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో ఒక్కసారిగా డీలా . సాషియో ఎకనామిక్ సర్వేలో వెల్లడి

తెలంగాణ స్వరూపం

విస్తీర్ణం: 1,12,077 చదరపు కిలోమీటర్లు

జనాభా: 3.5 కోట్లు

(2011 గణాంకాల ప్రకారం)

జిల్లాలు: 33 మండలాలు: 621

గ్రామ సంఘాల సంఖ్య: 12,941

తలసరిలో తగ్గిన దూకుడు!

ఏ దేశమైనా, రాష్ట్రమైనా అభివృద్ధి చెందిందని చెప్పేందుకు అక్కడి పౌరుల తలసరి ఆదాయాన్ని, ఉత్పాదకతను (జీఎస్టీపీ)ని ప్రామాణికంగా తీసుకొంటారు. కేసీఆర్ ప్రభుత్వపాలనలో గడిచిన పదేండ్లలో తెలంగాణ ఈ రెండు అంశాల్లో రాకెట్ వేగంతో దూసుకుపోయింది. ఒక్క తలసరి, జీఎస్టీపీలోనే కాదు.. సాగు, పారిశ్రామికీకరణ, సేవలు, సంక్షేమం.. ఇలా అన్ని రంగాల్లోనూ పురోగతి సాధించింది.

అయితే, ఆ ఒరవడిని కొనసాగించడంలో రేవంతే ప్రభుత్వం చతికిలపడినట్లు ఆర్థిక సర్వేలోని గణాంకాలను బట్టి తెలుస్తున్నది. రాష్ట్రంలో సగటున ఒక్కో పౌరుడు సంపాదించే మొత్తాన్ని తలసరి ఆదాయంగా పిలుస్తారు. తలసరి ఆదాయంలో వృద్ధిరేటును ఒక దేశం లేదా రాష్ట్ర అభివృద్ధి మోగని నిదర్శనంగా భావించొచ్చు. ఈ రెండు అంశాల్లో జాతీయ తలసరి ఆదాయంతో పోలిస్తే.. తెలంగాణ గతంలో ఎంతో ఎక్కువ ఉండేది. కేసీఆర్ హయాంలో గడిచిన పదేండ్లలో చేపట్టిన సంస్కరణలే దీనికి కారణంగా చెప్పొచ్చు. అయితే, తలసరి ఆదాయం విషయంలో కేసీఆర్ హయాంలో సాధించిన రికార్డులు.. రేవంట్ 15 నెలల పాలనలో తగ్గుముఖం పట్టాయనే చెప్పొచ్చు. కేసీఆర్ పదేండ్లపాలనలో తలసరి ఆదాయంలో సగటున వృద్ధిరేటు 15.34 శాతంగా నమోదైతే, కాంగ్రెస్ పాలనలో ఇది కేవలం 9.8 శాతానికే పరిమితమైంది. కాగా దేశ తలసరి ఆదాయం కంటే, రాష్ట్రంలోని దాదాపు 90 జిల్లాల తలసరి ఆదాయం ఎక్కువగా ఉండటం గమనార్హం. కేసీఆర్ వేసిన ఆర్థిక పునాదులే దీనికి కారణంగా ఆర్థిక నిపుణులు చెప్పన్నారు.

సాగును వదిలి.. రైతు కదిలి..

కేసీఆర్ పదేండ్లపాలనలో సాగు, దాని అనుబంధరంగాల్లో గణనీయమైన ప్రగతి జరిగింది. రైతులకు అందుతున్న ఒక పండుగా మారింది. అందుకే 2023లో వ్యవసాయం, దాని అనుబంధ రంగాలపై ఆధార పడి దాదాపు 47.34 శాతం మంది ఉపాధి పొందారు. దాన్వలకు అగ్రస్థానంలో నిలిచింది. అయితే రేవంట్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన ఏడాది కాలంలోనే సాగును వదిలిపెట్టిన వారి సంఖ్య ఏకంగా 4.64 శాతంగా నమోదైంది. సాగునీటికి గోస, ఎరువుల కొరత, రుణమాపీ కాకపోవడం, రైతు భరోసాలో అభ్యంతరాలు జరుగడమే వ్యవసాయంలో గాని రైతులు వీడటానికి కారణంగా నిపుణులు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

(స్వచ్ఛ భారత్ బ్యారీ)

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): తెలంగాణలో సమగ్రతాభివృద్ధి ద్వారంగా అప్పటి ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ పదేండ్లపాలన క్రమంలో రాష్ట్రానికి బలమైన ఆర్థిక పునాదులు వేశారు. పసికూనాగా ఉన్న రాష్ట్రాన్ని అన్ని విషయాలలో దేశంలోనే అగ్రగామిగా నిలబెట్టారు. అయితే, బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం వేసిన ఆ బాటలో నడవడం కూడా ఇప్పటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వానికి చేతకావడం లేదు. సీఎం రేవంట్ రెడ్డి నేతృత్వంలోని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బుడవారం విడుదల చేసిన తెలంగాణ సామాజిక, ఆర్థిక నివేదిక (సాషియో ఎకనామిక్ ఔట్లోక్)-2025 దీన్నే తింటున్నట్లు చెప్పారు.

పదేండ్ల ప్రగతిని దాచాలని..

పదేండ్ల బీఆర్ఎస్ పాలనలో సాగు విస్తీర్ణం కూడా ఎంతో పెరిగింది. దాన్వలకు దిగుబడి కొత్త రికార్డులను నమోదు చేసింది. అంతేకాదు.. విద్యుత్తు సంస్థల బలోపేతం, స్థాపిత విద్యుత్తు సామర్థ్యంలో పెరుగుదల, విద్య-వైద్య రంగాల అభివృద్ధి, రోడ్లు, ప్రభుత్వ కార్యాలయాల నిర్మాణం, వైద్య

కళాశాలల ఏర్పాటు, మౌలిక వసతుల కల్పన, అభివృద్ధి అభ్యుదయ కార్యక్రమాలను 400కు పైగా చేపట్టిన సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అమలు చేసింది. అయితే, ఆర్థిక సర్వేలో ఆ అంశాలను, లెక్కలను కేవలం ఒక్క ఏడాదికే పరిమితం చేసిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అదేదో తమ ఘన తగా చెప్పకొనే ప్రయత్నం చేసింది. గతంలో జరిగిన ప్రగతిని విస్మరించి.. తాము 15 నెలల కాంగ్రెస్ చేపట్టిన, ఇక్కడ చేపట్టలేదంటూ మునుపటి మాత్రమే వివరణ ఇచ్చింది. అంతే కాదు నిజాతుల కూడా దానివేటింది. ఉదాహరణకు.. కేసీఆర్ హయాంలో ప్రారంభించిన హరితకారం పథకం వల్లే రాష్ట్రంలో గ్రీన్ కవర్ చేత జాతీయ సగటు కంటే ఎంతో ఎక్కువగా పెరిగింది. అయితే, ఆర్థిక సర్వేలో అటువేటి విస్తీర్ణం ఎంత ఉందన్న విషయాన్ని మాత్రమే పేర్కొన్న రేవంట్ ప్రభుత్వం.. దానికి కారణమైన 'హరిత హారం' పథకాన్ని నివేదికలో ఎక్కడా ప్రస్తా

వించలేదు. ఇదొక్క విషయమే కాదు.. దాదాపు ప్రతి రంగంలో పదేండ్లలో తెలంగాణ సాగించిన ప్రగతిని విస్మరించడానికే కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ప్రయత్నించింది. ఆర్థిక సర్వేలో అడుగడుగునా ఈ విషయం తీబెట్టలేదు.

తలసరి డీలా

బీఆర్ఎస్ హయాంలో గడిచిన పదేండ్లలో కేసీఆర్ చేపట్టిన ఆర్థిక సంస్కరణలతో తెలంగాణ పౌరుల తలసరి ఆదాయం రాకెట్ వేగంతో దూసుకుపోయింది. జాతీయ తలసరి కంటే రెట్టింపుగా ఉంది. అయితే ఆ మోగని రేవంట్ ప్రభుత్వం ప్రైవేటు వేసినట్లు ఆర్థిక సర్వే గణాంకాలను బట్టి అర్థమవుతున్నది. కేసీఆర్ పదేండ్ల పాలనలో తలసరి ఆదాయంలో సగటున వృద్ధిరేటు 15.34 శాతంగా నమోదైతే, కాంగ్రెస్ పాలనలో ఇది కేవలం 9.8 శాతానికే పరిమితమైంది.

సంవత్సరం	తలసరి ఆదాయం (రూ.)
2014-15	1,24,104
2022-23	3,12,398
2024-25	3,79,751

కేసీఆర్ పాలనలో తలసరి ఆదాయంలో వృద్ధిరేటులో సగటు **15.34%**

రేవంట్ ఏడాది పాలనలో తలసరి ఆదాయంలో సమాధాన వృద్ధిరేటు **9.6%**

రేవంట్ పాలనలో తగ్గుదల **5.74%**

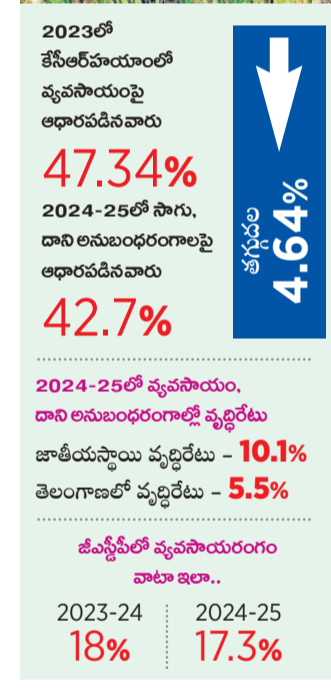
జీఎస్టీపీలో వృద్ధిరేటు పతనం

ఒక రాష్ట్రంలోని మొత్తం పౌరుల ఉత్పాదకతను స్థూలంగా రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తి (జీఎస్టీపీ)గా పిలుస్తారు. తెలంగాణ ఆవిర్భావం జరిగినప్పటికీ 2014-15లో రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తి (జీఎస్టీపీ) రూ. 5.05 లక్షల కోట్లుగా నమోదైంది. అయితే, 2022-23నాటికి తెలంగాణ జీఎస్టీపీ రూ. 13.13 లక్షల కోట్లుగా చేరింది. పదేండ్ల వ్యవధిలో తెలంగాణ జీఎస్టీపీ రూ. 8 లక్షల కోట్ల మేర పెరిగింది. ఇప్పుడు అది రూ. 16.12 లక్షల కోట్లుగా చేరింది.

అయితే కేసీఆర్ పాలనలో పోలిస్తే, జీఎస్టీపీ వృద్ధిరేటు రేవంట్ పాలనలో 1.8 శాతం మేర తక్కువగా నమోదైనట్లు ఆర్థిక సర్వే గణాంకాలను బట్టి అర్థమవుతున్నది. జీఎస్టీపీలో వ్యవసాయ రంగం వాటా నిరుదు 18 శాతంగా ఉంటే ఈ ఏడాది 17.3 శాతానికే పడిపోయింది. పరిశ్రమలు, మైనింగ్, తయారీ రంగం వాటా నిరుదు 16.8 శాతంగా ఉండగా ఇప్పుడు 16.4 శాతానికి పరిమితమైంది. రేవంట్ ప్రభుత్వం అనుభవ విధానాలు, అనారోపిత నిధులతో వ్యవసాయం, పారిశ్రామిక రంగాల ఉత్పాదకతను దెబ్బ తీసినట్లు నిపుణులు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

నాటి జీఎస్టీపీ దూకుడు విడిచి?

2014-15లో తెలంగాణ జీఎస్టీపీ రూ. 5.05 లక్షల కోట్లుగా నమోదైంది. 2022-23నాటికి ఇది రూ. 13.13 లక్షల కోట్లుగా చేరింది. అయితే, కాంగ్రెస్ పాలనలో జీఎస్టీపీ వృద్ధిరేటు కుదుట పడింది. కేసీఆర్ పాలనలో 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో దేశ జీడి వృద్ధిరేటు కంటే తెలంగాణ జీఎస్టీపీ వృద్ధిరేటు 2.8 శాతం ఎక్కువగా ఉంటే, ఇప్పుడు రేవంట్ పాలనలో సమాధాన జీఎస్టీపీ వృద్ధిరేటు దేశ జీడి వృద్ధిరేటు కంటే 0.2 శాతం మాత్రమే ఎక్కువగా ఉన్నది. అంటే కేసీఆర్ పాలనలో పోలిమాస్తే, ఇది 2.6 శాతం తక్కువ.

పరిశ్రమ వాటాలోనూ కోత!

జీఎస్టీపీలో పరిశ్రమలు, మైనింగ్, తయారీ రంగం వాటా నిరుదు 16.8 శాతంగా ఉండగా ఇప్పుడు 16.4 శాతానికి పరిమితమైంది. దీనివల్ల రేవంట్ పాలనలో పారిశ్రామిక రంగం సంక్షేమ పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్న విషయం అర్థమవుతున్నది. ఇప్పటికే వివరణలో ఉద్దేశ్యం సంక్షోభం నెలకొన్నా.. కాంగ్రెస్ అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత కేసీ, కార్మింగ్, ప్రీమియర్ ఎన్టీఆర్ వంటి కంపెనీలు ఇతర రాష్ట్రాలకు తరలిపోవడం తెలిసిందే.

హరితహారంతోనే పచ్చని తెలంగాణ

కేసీఆర్ ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా తీసుకొచ్చిన హరితహారం కార్యక్రమంతో తెలంగాణ అకుపచ్చని తోరణంగా మారింది. రాష్ట్రంలో 27,888 చదరపు కిలోమీటర్ల మేర అటవీ విస్తీర్ణం పర్యాటకానికి ఆర్థిక సర్వే నివేదిక తెలిపింది. జాతీయ సగటు 23.59 శాతంతో పోలిస్తే, తెలంగాణలో అటవీ విస్తీర్ణం 24.69 శాతంగా (1.1 శాతం ఎక్కువ) ఉన్నట్లు వెల్లడించింది. అయితే రేవంట్ ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యంతో హరితహారం పథకం దాదాపు మూలనపడింది. తాగేందుకే నీళ్లు లేని పరిస్థితిలో ఇక హరితహారం మొక్కలు, చెట్లను పట్టించుకునే వారే లేకుండాపోయారు. దీంతో పచ్చని మొక్కలు కాస్త ఎండిపోతున్నాయి.

జీఎస్టీపీలో పారిశ్రామిక రంగం వాటా తగ్గుదల ఇలా..

సంవత్సరం	వాటా (%)
2023-24	16.8%
2024-25	16.4%

లోటు కాదు.. ఎప్పుడూ మిగులు బడ్జెట్లో రాష్ట్రం దివాలా తీసినదం ఒక్క బాటకమే

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): తెలంగాణ ఎప్పుడూ మిగులు బడ్జెట్లో రాష్ట్రమేని తాజాగా మరోసారి స్పష్టమైంది. రాష్ట్ర ఆదాయం ఎప్పుడూ మైనస్ లోకి వెళ్లేదని తాజాగా బడ్జెట్ గణాంకాలు తేల్చాయి. 2023-24 బడ్జెట్లో బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం రూ.297.42 కోట్ల మిగులును ప్రతిపాదించింది. అనంతరం అధికారం చేపట్టిన కాంగ్రెస్ సర్కారు కూడా 2024-25 బడ్జెట్లో రూ.5,888.71 కోట్ల మిగులును ప్రకటించింది. బుడవారం ఆర్థికశాఖ మంత్రి భట్టి విక్రమార్కు ప్రవేశపెట్టిన 2025-26 బడ్జెట్లో మిగులు రూ.2,738.93 కోట్లకు పరిమితమైతే దీనికి తెలంగాణ ఎప్పుడూ మిగులు బడ్జెట్ రాష్ట్రమేనని రుజువుచేసింది. సీఎం రేవంట్ ఆరోపించినట్లు రాష్ట్ర బడ్జెట్ ఎప్పుడూ మైనస్ లోకి వెళ్లేదని తాజా గణాంకాలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి.

యువవికాసం.. 'కాంగ్రెస్'కే ఫలహారం!

బడ్జెట్లో పథకానికి రూ.6 వేల కోట్లు కార్యకర్తలకు లబ్ధి అంటూ స్వయంగా సీఎం రేవంట్ రెడ్డి వెల్లడి

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): ప్రతిష్టాత్మకంగా అమలు చేస్తున్న యువవికాసం పథకాలకు సర్కారు అరకొర నిధులే కేటాయించింది. కొన్నింటికి ఊసే ఎత్త లేదు. రాజీవ్ వికాసం పథకానికి మాత్రం చెప్పిన విధానం రూ.6 వేల కోట్ల నిధులు కేటాయించింది. అయితే ఈ పథకం కింద కార్యకర్తలకు లబ్ధి చేకూర్చాలని ఇప్పటికే కింద రేవంట్ రెడ్డి స్వయంగా ప్రకటించడం గమనార్హం. రాజీవ్ యువవికాసం పథకం ద్వారా రూ.6 వేల కోట్లను సబ్సిడీ రుణాలుగా అందించనున్నది. చెప్పినట్లుగానే అందుకోసం ప్రస్తుత బడ్జెట్లో సమగ్రంగా నిధులను సమకూర్చింది. ఎన్నో కార్యక్రమాల కింద రూ.2,000 కోట్లు, ఎన్నో కార్యక్రమాల కింద రూ.1,380 కోట్లు, బీసీ కార్యక్రమాల కింద రూ.1,800 కోట్లు, మైనార్టీ కార్యక్రమాల కింద రూ.840 కోట్లను మొత్తంగా రూ.6,000 కోట్లను పొందుతుంది. ఇప్పటికే దరఖాస్తుల స్వీకరణను ప్రారంభించింది. జూన్ 2లోగా అభ్యుదయం ఎంపిక చేసిన పథకాన్ని వర్తింపజేయనున్నారు. కాగా, ఈ పథకం ప్రారంభం సందర్భంగా సీఎం మాట్లాడుతూ.. 'గత ఎన్నికల్లో పార్టీ కోసం రాజీవ్ పథకాన్ని, చదువుకుని పాఠశాలకు ఉంటున్న వారికి మాజీ సీఎం కేసీఆర్ రోజుకు రూ.921 వేతనం ఇస్తుండగా, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కేవలం రూ.79 పెంచే మొత్తం రూ.1,000ని తామే వెనకపెట్టినట్లు చెప్పుకుంటున్నది. సమాజ మరణమైనా, ప్రమాదవశాత్తు మరణమైనా హోం గార్డులకు కుటుంబాలకు రూ.5 లక్షల ఎక్స్ గ్రే షియా ఇస్తామని గత జనవరిలో జీవో ఇచ్చా.. ఒక్కరికీ ఇవ్వలేదు. జీవో ప్రకారం 2016 నుంచి చనిపోయిన వారికి రూ.5 లక్షలు ఇవ్వాలి ఉండగా, ఈ ఏడాది జనవరి నుంచి ఇస్తామని చెప్పింది. రెండున్నర నెలల్లో సుమారు 10 మంది చనిపోయినా ఏ ఒక్క కుటుంబానికి అందించలేదు. బడ్జెట్లో హోం గార్డులకు అన్యాయం చేసిందని ఆ కుటుంబాలు ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తున్నాయి.

హోం గార్డులపై సర్కార్ చిన్నచూపు పెంచి రూ.79.. పన్నుటీ రూ.1,000

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): హోం గార్డులపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరోసారి నిర్లక్ష్యం చూపింది. వారికి మాజీ సీఎం కేసీఆర్ రోజుకు రూ.921 వేతనం ఇస్తుండగా, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కేవలం రూ.79 పెంచే మొత్తం రూ.1,000ని తామే వెనకపెట్టినట్లు చెప్పుకుంటున్నది. సమాజ మరణమైనా, ప్రమాదవశాత్తు మరణమైనా హోం గార్డులకు కుటుంబాలకు రూ.5 లక్షల ఎక్స్ గ్రే షియా ఇస్తామని గత జనవరిలో జీవో ఇచ్చా.. ఒక్కరికీ ఇవ్వలేదు. జీవో ప్రకారం 2016 నుంచి చనిపోయిన వారికి రూ.5 లక్షలు ఇవ్వాలి ఉండగా, ఈ ఏడాది జనవరి నుంచి ఇస్తామని చెప్పింది. రెండున్నర నెలల్లో సుమారు 10 మంది చనిపోయినా ఏ ఒక్క కుటుంబానికి అందించలేదు. బడ్జెట్లో హోం గార్డులకు అన్యాయం చేసిందని ఆ కుటుంబాలు ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తున్నాయి.

బడి గంట కొట్టేదెప్పుడు!

ఇంటిగ్రేటెడ్ స్కూళ్లు ఎప్పుడు పూర్తయ్యాయి! బడ్జెట్లో అరకొర నిధుల కేటాయింపు తొలిదశలో 58 భవనాలకు నిర్మాణాలను మొత్తం రూ.11,600 కోట్లు మొత్తం 119 భవనాలకు రూ.23,200 కోట్లు ప్రస్తుత బడ్జెట్లో కేటాయించింది 2,900 కోట్ల

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టిన ఇంటిగ్రేటెడ్ స్కూళ్లు నిర్మాణాలకు బడ్జెట్లో ప్రాధాన్యం దక్కలేదు. అంతర్జాతీయ స్థాయి విద్యను అందిస్తామని సర్కారు చెప్పిన మాటలన్నీ పట్టి వేసిన ఈ బడ్జెట్ కేటాయింపులే తేల్చిచెప్పాయి. భవనాల నిర్మాణాలకు అరకొర నిధులు కేటాయింపి నిర్మాణ మొండికేయి చూపింది.

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టిన ఇంటిగ్రేటెడ్ స్కూళ్లు నిర్మాణాలకు బడ్జెట్లో ప్రాధాన్యం దక్కలేదు. అంతర్జాతీయ స్థాయి విద్యను అందిస్తామని సర్కారు చెప్పిన మాటలన్నీ పట్టి వేసిన ఈ బడ్జెట్ కేటాయింపులే తేల్చిచెప్పాయి. భవనాల నిర్మాణాలకు అరకొర నిధులు కేటాయింపి నిర్మాణ మొండికేయి చూపింది.

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టిన ఇంటిగ్రేటెడ్ స్కూళ్లు నిర్మాణాలకు బడ్జెట్లో ప్రాధాన్యం దక్కలేదు. అంతర్జాతీయ స్థాయి విద్యను అందిస్తామని సర్కారు చెప్పిన మాటలన్నీ పట్టి వేసిన ఈ బడ్జెట్ కేటాయింపులే తేల్చిచెప్పాయి. భవనాల నిర్మాణాలకు అరకొర నిధులు కేటాయింపి నిర్మాణ మొండికేయి చూపింది.